

Projekt LOM

Inventerings- och rapporthandledning

Tidpunkter för besöken vid lomsjöar och -tjärnar och hur många besök som behövs

För att kunna fastställa närvaron av ett stationärt eller häckande par behövs i regel 2-3 besök under perioden maj-juli, och om ungar kläcks ytterligare 1-2 besök för att kunna fastställa överlevnaden av eventuella ungar. Idealet är alltså om man har möjlighet att besöka de sjöar eller tjärnar man vill hålla under uppsikt vid 3-4 tillfällen som är utspridda över häckningssäsongen, förslagsvis enligt följande:

1. Ett första besök under slutet av maj eller början av juni, för att notera förekomsten av fåglar som uppträder ensamma eller i par. Det är inte nödvändigt att leta efter bo, ägg eller ruvande fåglar, men det kan ändå vara bra att spana av strandkanterna så gott det går. Ofta ligger den ruvande fågeln ganska dold i strandvegetationen, men speciellt smålommen kan ibland vara påfallande lätt att upptäcka i kanten av en gungflystrand. Samtidigt måste man tänka på att uppträda så att man inte i onödan stör de häckande fåglarna. Vad gäller smålomstjärnar bör besöket inskränkas några minuter, även om man inte noterar några fåglar - finns lommen i tjärnen ändå har den säkerligen upptäckt dig och kanske glidit av boet. Och då gäller det att inte allt för länge riskera att boet ligger öppet för kråkfåglar och andra predatorer.
 2. Ett andra besök ungefär 3-4 veckor efter det första, även om man inte sett några lommar vid det första besöket. Man kan som sagt ha missat fåglarna. Vid tidigt påbörjade häckningar kan man ibland notera små ungar vid det här besöket, men det kan också vara fråga om sena häckningar där lommen fortfarande ruvar, att paret ses tillsammans ute på vattnet efter ett misslyckat häckningsförsök eller att paret avstått från häckning just det här året.
 3. Ett tredje besök under loppet av juli månad, i första hand för att följa upp häckningarna. Men fortfarande kan enstaka fåglar ligga på bo, och då är det oftast fråga om en omhäckning.
 4. Det kan därefter behövas ett fjärde besök senare under sommaren, för att följa upp eventuella ungar tills de har blivit åtminstone mer än halvstora (storleksklass III eller IV, se nedan), så att dina uppgifter kan ingå i underlaget när vi beräknar årets häckningsresultat. Häckningsutfallet beräknas som antalet stora ungar per stationärt par, och med stora ungar menas att de ska ha nått storleksklass III eller IV.
- ⇒ **Om man inte har möjlighet att genomföra alla besöken – rapportera ändå vad du har sett och noterat – det är bättre med en ofullständig rapportering, hellre än ingen alls.**

Rapportering

Rapporteringen kan antingen ske på rapportblankett eller via ARTPORTALEN.

Rapportering på rapportblankett

Rapportblanketter kan hämtas hem via <http://www.projekt-lom.com/lom.rapport.htm> eller beställs av Mats Eriksson (adressuppgifter längst ner på sidan). Blanketterna skickas in via e-post eller i pappersformat via post.

Rapportblanketterna fylls i enligt följande:

- **Plats:** Sjönamn enligt topografiska kartan. Använder man lokalt ett annat namn, eller samma namn med snarlik stavning - använd ändå den namnversion som återfinns på topografiska kartan, annars blir det svårt att lokalisera sjön, t.ex. på kartor samt i SMHI:s Svenskt Sjöregister m.fl. register och databaser

Projekt LOM - Rapportmottagare:

Mats Eriksson, Tommeredsvägen 23, 437 92 Lindome
tel. 031-94 87 91, mobil 070-609 94 33, e-post: eriksson.tommered@telia.com
LOM-föreningens hemsida: <http://projekt-lom.com>

- Koordinater: Frivillig uppgift - ange koordinaterna för bopplatsen eller sjöns utlopp.

⇒ Vid varje fältbesök noteras följande:

- Datum
- Antal adulta fåglar, fördelade mellan ensamma fåglar, par och fåglar i andra grupperingar
- Häckningsindicer i form av bo, använd bobale, ägg och eller ruvande fågel (noteras med X i protokollet)
- Observationer av ungar, antal och storleksklass.

- Antal adulta fåglar, andra grupperingar: Om lommarna uppträder i skilda grupper noteras antalet för varje grupp separat, t.ex. 3+5+8 om 16 lommar fördelade på tre grupper på tre, fem respektive åtta fåglar har observerats. - **Rapportera även "negativa observationer", när du inte har sett några lommar.**
- Ungar, antal: Finns mer än en ungpå, noteras antalet för varje grupp separat, t.ex. 1+2+2 om tre ungpå med fem ungar fördelade mellan en, två respektive två ungar har setts.
- Ungar, storleksklass: Bedöms i relation till föräldrarnas storlek:
I = 0-25 % av föräldrafåglarnas längd
II = 25-50 % av föräldrafåglarnas längd
III = 50-75 % av föräldrafåglarnas längd
IV = 75-100 % av föräldrafåglarnas längd

Ungar av storleksklass III eller IV klassificeras som "stora" ungar

⇒ Efter inventeringssäsongens slut görs en "slutbedömning" avseende antalet stationära par, par med fastställd häckning och antal "stora" ungar per stationärt par. Vidare noteras eventuell information om fastställd eller förmodad orsak till misslyckande, samt för smålommen även om fastställda eller förmodade fiskevatten.

⇒ Sänd in rapportblanketterna via "postverkspost" eller e-post till Mats Eriksson, före den 1 november. Rapportblanketter kan hämtas hem från hemsidan; <http://www.projekt-lom.com/lom.rapport.htm>, eller genom att kontakta Mats Eriksson.

Rapportering via ARTPORTALEN

⇒ Här ges översiktlig information om de vanligaste stegen och momenten när man rapporterar om storlom eller smålom på tänkbara häckningsplatser på ARTPORTALEN. För mer detaljerad och komplett information hänvisas till manualen för rapportering till ARTPORTALEN, <https://www.artportalen.se/Home/Manual>.

1. Logga in på ARTPORTALEN

2. Klicka på "Rapportera". Normalt får du då fram rapporteringsblanketten, om du inte klickar på något annat alternativ. Fyll i information, enligt följande:

3. Fyll i **artnamn**: Smålom eller storlom.

4. Lägg in eller leta reda på **fyndplats** (karta m.m. till höger på rapportblanketten):

- Kontrollera under "sök fyndplats" om lokalen i fråga redan finns inlagd på ARTPORTALEN. Om inte, lägg in fyndplatsen (se sid. 9-10 manualen för ARTPORTALEN, <https://www.artportalen.se/Home/Manual>)
- Varje inventerad tänkbar häckningslokal ska redovisas som en separat fyndplats. Använd namnet på sjön eller tjärnen som lokalamn. I undantagsfall och för lokaler bara besökts vid ett fåtal

tillfällen kan man rapportera under en annan fyndplats, men då måste man notera detta i kommentarkolumnen.

- Använd samma namn och stavning på sjöar och tjärnar som återfinns på den topografiska eller ekonomiska kartan. Detta underlättar identifieringen av lokalen.

5. Fyll i uppgift om **antal**:

- Har du sett 2 adulta fåglar som uppträtt i par = markera "i par" på rullningslistan för **kön**.
- Har du sett fler än 2 adulta fåglar = notera i kommentarkolumnen om hur lommarna fördelade sig i olika grupper. Om du t.ex. har noterat totalt 11 storlommar fördelade som 1 par plus två grupper om 3 resp. 6 fåglar, skriv i kommentarkolumnen 1 par+3+6.
- **Det är viktigt att även rapportera "negativa" observationer**, dvs. om du har besökt en tänkbar häckningslokal, utan att ha sett några lommar, genom att kryssa i rutan **ej återfunnen**.

6. **Ålder**:

- Notera "adult" eller "pulli" enligt rullningslistan.
- Vid observationer av "pulli", komplettera i fältet **publik kommentar** med uppgift om ungaras storleksklass; I = <25 % av föräldrafåglarnas storlek, II = 25-50 %, III = 50-75 % eller IV = >75 % av föräldrafåglarnas längd (**VIKTIGT!**).
- Om du har sett mer än 1 ungvåg = notera i kommentarkolumnen om hur ungarorna fördelade sig mellan de olika kullarna. Om du t.ex. har noterat 2 par och totalt 2 "pulli", notera 0+2 pulli om det är fråga om ett par utan ungar plus ett par med två ungar, och 1+1 pulli, om det gäller 2 par med vardera en unge.

7. Markera under **aktivitet** med relevant alternativ enligt rullningslistan. Komplettera gärna i med information i fältet **publik kommentar** om eventuella indikationer på häckning, t.ex. observation av ruvande fågel, antal ägg eller om det är fråga om en omhäckning.

8. Lämna i fältet **publik kommentar** kompletterande upplysningar, enligt ovan. Här fyller du också i information om misstänkta eller fastställda orsaker till misslyckade häckningar, och (för smålommen) förmodade eller fastställda fiskevatten.

⇒ **Meddela Mats Eriksson, eriksson.tommered@telia.com, när årets uppgifter har lagts in på ARTPORTALEN, tillsammans med information om vilka sjöar som har besökts. Då blir det lättare att söka fram dina uppgifter. Dessutom kan du tillgodoräkna dig ett fritt medlemskap i Projekt LOM påföljande år.**

För frågor om inventering och rapportering av häckande lommar, beställning av rapporthandledning, rapportblanketer m.m.; kontakta Mats Eriksson, Tommeredsvägen 23, 437 92 Lindome; tel. 031-94 87 91, mobil 070-609 33, eriksson.tommered@telia.com.

TACK för Din rapportering